

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

ЗАСІДАННЯ КРУГЛОГО СТОЛУ

**АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**

(м. Київ, 30 травня 2019 р.)

Київ – 2019

Рекомендовано до друку Вченою радою Академії адміністративно-правових наук (протокол № 5 від 30 травня 2019 р.)

Організаційний комітет:

Голова – Галуцько Валентин Васильович, доктор юридичних наук, професор, голова Академії адміністративно-правових наук.

Заступник голови – Армаш Надія Олексіївна, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри господарського, повітряного та космічного права Навчально-наукового юридичного інституту Національного авіаційного університету.

Секретар – Куркова Ксенія Миколаївна, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права.

Адміністративне право України сучасний стан та перспективи розвитку: Збірник матеріалів круглого столу, м. Київ, 30 травня 2019 р. / ред. кол. В. В. Галуцько, Н. О. Армаш, К. М. Куркова та ін. К. : НДІПП, 2019. 25 с.

У збірнику розміщені матеріали засідання круглого столу «Адміністративне право України сучасний стан та перспективи розвитку», які доповідалися учасниками засідання – науковцями Науково-дослідного інституту публічного права, інших наукових установ і вищих навчальних закладів під час пленарного засідання, а також окремі тези доповідей провідних науковців і практиків з найбільш актуальних питань, що стосуються адміністративного права.

Тези доповідей учасників, що не увійшли до цього збірника, розміщено на офіційному веб-сайті Академії адміністративно-правових наук.

Для науковців, викладачів, юристів-практиків, аспірантів, студентів юридичних факультетів, а також усіх, хто цікавиться проблемами адміністративного права.

Тексти тез представлено в авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст публікації, а також за добір і точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

ЗМІСТ

Кудін Анелія Андріївна ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	4
Некрасова Наталія Іванівна ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ОБІГУ МЕДТЕХНІКИ ТА ТОВАРІВ МЕДИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ	5
Невінгловська Юлія Михайлівна ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ТА ОБМЕЖЕННЯ МОНОПОЛІЗМУ В УКРАЇНІ	7
Щавинська Юлія Михайлівна КАТЕГОРІЙНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ РЕЧОВИХ ПРАВ	8
Зубов Олександр Сергійович ПІДХІД ДО ПЕВНИХ ІСТОРИЧНИХ ВІХ СТАНОВЛЕННЯ ПРАВОСУДДЯ	10
Домусчі Людмила Василівна ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИНЦИПІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ У СПРАВАХ СТОСОВНО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ СУБ'ЄКТІВ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЩОДО ПРИТЯГНЕННЯ ОСІБ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	12
Крупицький Олександр Станіславович ФАКТИЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	13
Шпак Юрій Станіславович АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС МІНІСТЕРСТВА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ	14
Марчук Володимир Васильович ПОНЯТТЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ БОРОТЬБИ З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ	16
Балан Богдана Миколаївна МЕТОДИ ЗАОХОЧЕННЯ ТА ПЕРЕКОНАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ	18
Долуда Ігор Іванович ЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ОBOB'ЯЗКОВОСТІ ВИКОНАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТУ ТА ІМПОРТУ ТОВАРІВ ВІЙСЬКОВОГО ТА ПОДВІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ	19
Полковніков Василь Григорович ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ СЛІДЧИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНІ	21

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Кудін Анелія Андріївна

аспірантка Національного університету біоресурсів і природокористування

На сучасному етапі Україна активно розвивається направляючи свої помисли до євроатлантичної спільноти, як правова, демократична та соціальна держава із молодим і активним громадянином суспільством

Разом із громадянським суспільством, що є природним, змінюється й права система України, яка переходить підпсевдо цінностей соціалістичної правової сім'ї та східно православного світу на традиційні модернізовані до вимог сьогодення стандарти Романо-Германської правової сім'ї. На цьому шляху виникають як засадничі такі практичні виклики які вимагають наукового, правотворчого та правозастосовного вирішення.

Ми підтримуємо точку зору професорки М. Мірошніченко що сучасна треба систем України знаходиться на перехідному етапі від псевдо соціалістичний правової сім'ї, східна православної до повноцінних засад та інструментарію класичної і модернізованої Романо-Германської правової сім'ї. Адже права система України формувалася на більшості території нашої держави не на пряму шляхом запозичення кращих надбань німецької правової школи, а через призму імперських традицій Росії. Хоча треба зазначити що ті українські землі, поділ складу Австро-Угорської імперії мали можливість використовувати надбання Германської гілки Романо-Германської правової сім'ї безпосередньо. І зрозуміло що значної шкоди правій системі України було нанесено за часів входження українських земель до складу радянської імперії. В якій панувала правова система що належала до так званої соціалістичної правової сім'ї.

Не виникають у нас заперечень й погляди К. Степаненка, який доводить, що правова система України нині перебуває на піці інтеграційних світових процесів. Її можна охарактеризувати як систему перехідного типу. Яку необхідно розвивати і конкретизувати знання про нею, вносити осмисленні пропозиції з приводу її вдосконалення шляхом відкидання недоцільних застарілих та рудиментів та наповнення її новими якісними чинниками реально існуючими у нашому суспільстві та прогресивними до яких прагне українське суспільство. Однак ми не можемо повністю погодитися із точки зору О. Чукаєвої, яка із посиланням на Ю. Оборотова, пропонує виділити особливу правову сім'ю – євразійську, оскільки правова система України (зокрема, Росії та Білорусі) дуже відрізняється від романо-германської правової системи, системи загального права та інших правових систем. На їх погляд, це пов'язано з тим, що розвиток правової системи України необхідно пов'язувати не з утворенням давньоруської або сучасної української держави, а зі становленням цивілізації, спочатку слов'янської, а потім – євразійської, у якій більшою мірою наявний монголо-тюркський елемент, що був утілений у правову систему України, коли її території перебували у складі Російської імперії

Виходячи з таких доктринальних позицій, вітчизняного законодавства та практики діяльності суб'єктів владних повноважень ми можемо прийти до певних висновків, щодо особливостей правової системи Україна на перехідному етапі розвитку нашої держави:

1) не звертаючи увагу на будь-які потрясіння при входженні українських земель до складу Російської, Австро-Угорської чи радянської імперій та Румунського королівства правова система України завжди належала до германської гілки Романо-Германської правової сім'ї, зокрема виходячи з критерію, що основними джерелами права завжди визнавалися нормативно-правові акти;

2) треба зазначити що унікальні прогресивні положення Руської правди в процесі історичного розвитку у складі іноземних держав призвели до того що вони фактично були втрачені, вітчизняна система права сформувалася на основі германської гілки Романо-Германської правової сім'ї, проте на більшості території України (крім Галичини, Закарпаття та Буковини які входили до складу Австро-Угорської імперії) не безпосередньо, а через

призму імперських традицій Росії та з урахуванням комуністичних псевдо цінностей що існували в ній після приходу до влади більшовиків;

3) умовах сьогодення наше суспільство здійснено рішуче відмовлення від всього російсько імперського та комуністичного минулого, у повному обсязі це стосується й правової системи, з якої видаляється усі застарілі положення і вона наповнюється європейськими цінностями та європейськими стандартами побудованими на кращих цінностях і традиціях як Романо-Германської таки Англосаксонської правових сімей щодо забезпечення справедливості та ефективності правового захисту прав свобод та інтересів приватних осіб, в тому числі від свавілля з боку держави.

Список використаних джерел:

1. Мірошниченко М. Генезис правової системи України: теоретико-методологічний аспект: дисертація. 12.00.01. Київ: Університет «Україна», 2015. 432 арк.
2. Соціалістична правова сім'я. Васильєв А. Теорія права і держави: підручник. За загальною А. Васильєва. Київ, КНТ. 2010. URL: <https://lawbook.online/ukraine-gosudarstva-prava-teoriya/sotsialistichna-pravova-simya-72165.htm>
3. Степаненко К. Поняття та функції правової системи України. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції 2017. Ч. С. 24-27.
4. Оборотов Ю. Євразійська правова сім'я: перетворення нашого права. Конституційне будівництво в Україні: теорія і практика : матеріали міжн. наук.-пр- акт. конф., присв. 4-й річниці Конституції України, 1–3 червня 2000 р.; Закарпаття, Україна. Ужгород, 2000. С. 195–198.
5. Чукаєва О. До проблеми типології правової системи сучасної України. Juris Europensis Scientia. 2020. № 4. С. 20-24.
6. Мерник А. Українська національна правова система в умовах глобалізаційних процесів. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 6. С.37-42.
7. Хаустова М. Правова система України: особливості становлення та сутнісні риси Державне будівництво та місцеве самоврядування Випуск 21. 2011. С. 64-75.
8. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини. Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 30. ст. 260.
9. Про забезпечення права на справедливий суд. Закон України. Відомості Верховної Ради. 2015. № 18, № 19-20, ст.132.
10. Романо-Германський тип (сім'я) правових систем. Скакун О. Теорія права і держави. 2018. URL: https://pidru4niki.com/1262091843012/pravo/teoriya_prava_i_derzhavi

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ОБІГУ МЕДТЕХНІКИ ТА ТОВАРІВ МЕДИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Некрасова Наталія Іванівна

науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права

Створення якісної системи публічного адміністрування у різних сферах життєдіяльності суспільства є першочерговим завданням вітчизняної публічної адміністрації. Відповідно до таких сфер відноситься і публічне адміністрування у сфері обігу медтехніки та товарів медичного призначення в Україні, зокрема, адміністрування здійснюється за допомогою системи державних та недержавних органів.

Відповідно до цього, суб'єкти публічного адміністрування повинні створити всі необхідні умови в нашій державі для надання якісних медичних послуг та забезпечення громадян права на лікування та підтримання життєдіяльності.

Крім того, перш ніж почати розгляд нашої проблематики, ми повинні з'ясувати такі правові поняття, як: «публічна адміністрація», «публічне адміністрування», «як публічного адміністрування».

Таким чином, розкриваючи сутність теми: «Деякі особливості суб'єктів публічного адміністрування у сфері обігу медтехніки та товарів медичного призначення в Україні», ми повинні розглянути найважливіші аспекти діяльності їхньої діяльності та визначити їх перелік.

Публічне адміністрування у сфері обігу медтехніки та товарів медичного призначення в Україні являє собою публічно владну діяльність відповідних органів різних рівнів, предметом якої є обіг мед техніки та товарів медичного призначення. Ця діяльність виражається в різних формах якими є: створення, випуск, реалізація, експорт, імпорт, знищення та утилізація лікарських засобів.

Адміністративно-правовий статус суб'єктів публічної адміністрації в Україні – це юридично закріплене положення публічних суб'єктів адміністративного права (суб'єктів владних повноважень), що характеризує їх місце і роль у публічному адмініструванні.

При організаційно структурному підході публічна адміністрація – це сукупність органів, які утворюються для здійснення (реалізації) публічної влади. В українському праві публічною владою визнається: а) влада народу як безпосереднє народовладдя; б) державна влада – законодавча, виконавча, судова; в) місцеве самоврядування.

Зокрема, публічну владу в Україні здійснюють такі органи, як: Верховна Рада України (парламент), Президент України (як владний інститут), місцеві ради (вони реалізують владу народу, що знаходить вираз у виборчих процесах); органи та установи, що реалізує державну владу (органи виконавчої влади, суди тощо); органи й установи, що реалізують місцеве самоврядування (виконавчі комітети місцевих рад, громадські об'єднання, органи самоорганізації населення тощо).

Таким чином, Державна служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, як суб'єкт публічного адміністрування у сфері обігу медтехніки та товарів медичного призначення в Україні – це один із основних органів публічної адміністрації, який відповідно до своїх повноважень повинен здійснювати контроль за обігом медтехніки та товарами медичного призначення в Україні, зокрема слід також запровадити контроль за електронною системою обігу таких засобів (яка повинна включати в себе всі елементи їх обігу від етапу створення до їх утилізації).

Отже, суб'єкти публічного адміністрування у сфері обігу медтехніки та товарів медичного призначення в Україні – це організаційно-структурна сукупність органів адміністрування, що мають законні повноваження для державної реалізації інтересів на імпорт, виробництво, забезпечення та обіг якісних товарів у сфері обігу медтехніки та товарів медичного призначення.

Список використаних джерел:

1. Глобенко І. Адміністративно-правовий статус суб'єктів публічної адміністрації в Україні. Дис на збуття докт. філософ. у галузі права. Науково-дослідний інститут публічного права. 2021. 204 с.
2. Особливості стратегічного планування та цільового програмування в оборонній сфері України. Право і Безпека. 2017. № 2. С. 54-64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2017_2_12.
3. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Адміністративне право» / Національна академія внутрішніх справ. Київ. 2021. URL: https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/app/lectures/admin-pravo/kurs_leks.doc.
4. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 лист. 1992 р. № 2801-XII / БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>

5. Стрельченко О. Доктринальна характеристика адміністративної відповідальності за порушення норм (правил) сфери обігу лікарських засобів. Адміністративне право і процес. 2019. № 3. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/3/34.pdf>.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ТА ОБМЕЖЕННЯ МОНОПОЛІЗМУ В УКРАЇНІ

Невінгловська Юлія Михайлівна

здобувачка Науково-дослідного інституту публічного права

Економічна сфера є основним об'єктом державного управління, саме адміністративно-правове регулювання, без якого не може обійтись жодна із галузей права, є запорукою розквіту та добробуту держави.

Розглядаючи питання змісту публічного адміністрування економічної конкуренції та обмеження монополізму, слід виходити із визначення самого поняття.

У словнику української мови визначено поняття слова зміст як: 1) суть, внутрішня особливість чого-небудь; 2) певні властивості, характерні риси, які відрізняють дане явище, предмет від подібних явищ, предметів і т.ін.; 3) розумна основа, мета, призначення чого-небудь [1]. Розглядаючи публічне поняття публічного адміністрування, що зазначити що на теренах України воно з'явилося недавно, тому серед науковців недосягнуто єдиної думки щодо цього питання. У більшості випадків застосовується термін «державне управління». Науковець О. Шатило розглядає публічне адміністрування як науковий концепт і практична діяльність – регламентована законами та іншими нормативно-правовими актами діяльність суб'єктів публічного адміністрування, спрямована на здійснення законів та інших нормативно-правових актів шляхом прийняття адміністративних рішень, надання встановлених законами адміністративних послуг [2]. Публічна адміністрація або *acquis communautaire* (з французької) означає зведення правил і вимог Співтовариства, це сукупність правових документів, напрацьованих в рамках ЄС (договорів, постанов, директив та інших актів [3]. Так, наприклад, укладчики підручника «Адміністративне право» зазначили, що публічне адміністрування є виразом реалізації юридичної діяльності виконавчої влади. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади – це адміністративна діяльність суб'єктів публічної адміністрації, яка є зовнішнім виразом реалізації завдань (функцій) виконавчої влади, що здійснюється з метою задоволення публічного інтересу і негативно відмежовується від законодавчої, судової та політичної діяльності [4]. А, О. Бойко визначив публічне адміністрування, як складний процес взаємодії двох сторін: тієї, хто управляє; і тієї, ким управляють, в яких важливу роль відіграють зворотні зв'язки. Публічне адміністрування може бути представлено як сукупність двох складових підсистем. Традиційна підсистема публічного адміністрування виходить із пріоритету прямих зв'язків, в якій мало уваги зверталось на взаємозв'язок цих двох підсистем, тобто процес управління розглядався як односторонній процес, як жорстко управляючий вплив. Проте суспільство – це складна соціальна система, що володіє внутрішнім механізмом саморегулювання і саморозвитку [5, с. 151-163]. Виходячи із цих понять, можемо стверджувати, що вищезазначене поняття має широке та вузьке визначення. Ми схилиємось до визначення здійснене укладчиками підручника «Адміністративне право» В.Галуцьким, П. Діхтієвським та іншими.

Виникають певні неузгодженості і у визначенні «конкуренції». Так, конкуренція (від лат. *conspicere* — зіштовхуюсь) — це економічне суперництво між відокремленими виробниками продукції, робіт, послуг за завоювання ринку та отримання більшого прибутку. Без конкуренції ринкові відносини практично неможливі [6, с. 205]. А, законодавець визначає економічну конкуренцію (конкуренція), як змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими

суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку [7]. Науковець, О. Юдіцький розглядаючи конкуренцію в економічному аспекті визначив, як процес, у якому реалізуються правовідносини уповноважених органів держави, суб'єктів господарювання й споживачів на підставі узгоджених з усіх напрямів економічної політики держави правових норм, які мають за мету певний стан товарного ринку, за яким суб'єкти господарювання мають безперешкодний доступ до ринку та його ресурсів, спроможні виробляти товар певної якості, вільно встановлювати на нього справедливую ціну, а споживачі для задоволення власних потреб мають можливість свідомо вибирати між товарами кількох продавців [8]. Виходячи із цих дефініцій приходимо до висновку, що конкуренція це по перше-добросовісні відносини як між самими суб'єктами підприємництва так і споживачами, по друге-вони базуються на узгоджених правових нормах направлених на збагачення якісним товаром ринку при оптимальних цінах для задоволення потреб населення.

Список використаних джерел:

1. Словник української мови в 11 т. АН УРСР. Інститут мовознавства. Київ. Наукова думка 1970 – 1980. 671 с
2. Шатило О.А. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування» (для студентів спеціальностей «Менеджмент організацій і адміністрування» та «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»); Житомирський державний технологічний ун, с. 20
3. Інститути, необхідні для членства в Європейському Союзі. /пер. с англ. В. В. Шульги. Київ.: Вид-во УАДУ, 2000. 44 с.
4. Адміністративне право України. Повний курсбпідручник/В.Галуцько, П.Діхтієвський та інш.; за заг. ред. В.Галуцька, О.Проваторової. вид. четверте. Херсон. ОЛДІ-ПЛЮС. 2021. 656 с
5. Бойко О. В. Концептуальна парадигма публічного управління та адміністрування: теоретико-методологічні засади. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. Вип. 70. С. 151-163
6. Ажнюк М.О. Основи економічної теорії: навч. посіб./ М.О. Ажнюк, О.С. Передрій. Київ. Знання, 2008. 368 с.
7. Про захист економічної конкуренції. Закон України. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
8. Юдіцький О. Л. Правові засади економічної конкуренції як об'єкта державного регулювання. URL. http://www.academy.gov.ua/ej/ej_12/txts/10yolodr.pdf

КАТЕГОРІЙНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ РЕЧОВИХ ПРАВ

Щавинська Юлія Михайлівна

здобувачка Науково-дослідного інституту публічного права

Україна є правова демократична держава з ринковою економікою в якій належний облік та захист права власності є основою забезпечення усіх матеріальних та значної частини духовних потреб, прав, інтересів громадян і бізнесу. Речові права громадян та бізнесу є не тільки основою економіки України, однак на них базуються сімейні відносини, вони одночасно є матеріальною основою органів місцевого самоврядування та державних організацій, установ та підприємств. Іншими словами без їх належної реєстрації та охорони неможливо забезпечити будь-яку іншу сферу суспільного життя.

Провідним інструментом адміністративної правової охорони права власності є інститут державної реєстрації речових прав, які в умовах сьогодення переживає процес

подальшої трансформації та удосконалення щодо ефективності захисту прав суб'єктів права власності. Юридична природа речових прав є царицею цивільного права. Саме в ньому, враховуючи тисячолітні традиції римського приватного права сформована сутність і зміст права власності та похідного від них різноманітних речових прав. Проте хочемо зазначити, що забезпечення, охорона та захист права власності здійснюється практично усіма галузями права. В першу чергу поряд із нормами цивільного права в цьому приймають участь норми адміністративного та кримінального права. При цьому треба зазначити що публічна реєстрація будь-яких прав чи суб'єктів є царицею норм адміністративного права, що здійснюється на основі його норм і спеціальними суб'єктами публічної адміністрації.

Категорія «право власності» є невід'ємною від категорії «річ (майно)», «речове право», адже, за загальноприйнятим у цивільному праві положеннями перша завжди розкривається через другу, як сукупність певних правоможностей, серцевиною яких є право володіти, користуватися та розпоряджатися своєю річчю (майном), на власний розсуд з дотриманням національного законодавства та моральних засад суспільства.

Невід'ємним постулатом правознавства є те що річчю вважається будь-який предмет матеріального світу щодо якого можуть виникати суб'єктивні права та юридичні обов'язки. Одночасно, необхідно підкреслити що класичні нерухомі речі, а також деякі прирівняні до них підлягають обов'язковій державній реєстрації.

Згідно із діючим законодавством обов'язкові державній реєстрації підлягають речові права щодо нерухомих та прирівняних до них речей, землі, надр, та деяких інших правочинів прямо передбачених законодавством України.

Найбільш слушно юридичну природу державної реєстрації речових прав на нерухоме майно можна розкрити через фактичний та юридичний зміст адміністративно-правових відносин. Адміністративно-правові відносини відображають вплив адміністративно-правових норм на поведінку суб'єктів та об'єктів публічного управління, через що між ними виникають сталі правові зв'язки публічно-владного характеру. Сутність такої конструкції полягає в тому, що адміністративно-правова норма від імені держави визначає належну поведінку кожного зі своїх адресатів.

Отже, публічне адміністрування реєстрації речових прав в Україні – це адміністративна діяльність суб'єктів публічної адміністрації та господарських судів, як форма реалізації публічної влади що є зовнішнім виразом реалізації завдань публічно-сервісної функції держави, що здійснюється з метою забезпечення прав та інтересів власників речових прав, шляхом їх державного обліку, посилення можливостей правового захисту та задоволення публічного інтересу суспільства.

Список використаних джерел:

1. Галунько В. Адміністративно-правова охорона та захист права власності. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2007. № 38. С. 192-198.
2. Галунько В.В., Курило В.І., Короед С.О. та ін. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / [В.В. Галунько, В.І. Курило, С.О. Короед, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова]; за ред. проф. В.В. Галунька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
3. Гурковський М. Реєстраційна діяльність публічної адміністрації: організаційно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Львів. 2010. 16 с.
4. Єщук О. Адміністративно-правова охорона і адміністративно-правовий захист: ціле і частка. Закон і життя. 2013. С. 49-53].
5. Овчарук С. Організаційно-правові засади державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обмежень: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2009. 20 с.
6. Пономарьова Я. Адміністративні провадження з державної реєстрації речових прав на нерухоме майно: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2009. 18 с.
7. Правдюк А. Організаційно-правові засади реєстрації і ідентифікації сільськогосподарських тварин: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2008. 20 с.

8. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Закон України від 1 липня 2004 р. № 1952-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 51. ст. 553

9. Ростовська К. Адміністративно-правові режими паспортизації та реєстрації фізичних осіб: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 Дніпро, 2011. 20 с.

10. Саїв С. Правове регулювання міграції та реєстрації фізичних осіб в Україні (адміністративно-правовий аспект): автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2007. 18 с.

11. Юшкевич О. Проведення в справах про державну реєстрацію фізичних осіб-підприємців: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2007. 19 с.

ПІДХІД ДО ПЕВНИХ ІСТОРИЧНИХ ВІХ СТАНОВЛЕННЯ ПРАВОСУДДЯ

Зубов Олександр Сергійович

кандидат юридичних наук,
здобувач наукового ступеня доктор юридичних наук

Становлення та дія незалежної судової гілки влади потребує додаткового вивчення та дослідження саме в умовах реформування в Україні. До питань правосуддя серед науковців є декілька підходів, як до самого розуміння так і до історичного становлення. Так, «Правосуддя» концептуально розглядається як ідея, зокрема поняття (тобто форма мислення, думка), зміст якого формують ознаки, які позначатимуться нами як смисли. Смісл розуміється як особливий зміст, що відображає сутність (чи сутності) явища дійсності, позначуваного цим терміном. Відтак поняття правосуддя – це водночас спосіб розуміння і абстрактного уявлення про те, що є і яким повинно бути правосуддя. Тобто, правосуддя розглядається як ідея, поняття та водночас його здійснення [1]. Піднімаючи питання генези, слід зазначити, що у своїй більшості науковці акцентують увагу на так званому правосуддю перехідного періоду, або як це його називають транзитне, до якого різні підходи. Сам термін був запроваджений у 1995 р Нейл Крітцем у «Transitional Justice: How Emerging Democracies Reckon with Former Regimes», у якій розглядалися питання демократії різних держав та питання порушення прав і свобод людини. Ряд вчених пропонують розглядати перехідний період від радянського союзу до незалежної України, існують думки, що необхідно брати до уваги лише починаючи з 2004 року і ряд науковців вважає, що його потрібно за основу взяти 2014 рік. Це самі ті періоди при яких найбільше порушувались права та свободи людини, держава виконувала в основному каральні функції. Ми не будемо розглядати епохи античності, враховуючи історію правління то слід зазначити, що розвиток та становлення правосуддя йде від князя Олега до Володимира. Таким чином історична характеристика носить важливий характер для історичного розвитку правосуддя на території України. Вище згадані історичні факти упорядковували систему судочинства «Епохи Князівства», яка існувала в певних межах суддів як державних так і інших яка проводилась на номінальних церковних засадах коли церква тісно перепліталась з державотворчими процесами. Наприклад, у карних найвищим «суддею» був Князь, який мав в своїх повноваженнях винести публічне обвинувачення і яке формувалось як основоположне джерело (прецедент) для всіх інших подібних справ, проте кожна справа розгадалась окремо та приймалось рішення відповідно до певної специфіки цієї справи. Функціонування таких специфічних судів проводились на певних принципах загальності, диспозитивності, змагальності, усності, явності, безпосередності й поміркованого формалізму. При цьому слід зазначити, що у такі судові процеси здійснювались на засадах певних принципів, як наприклад змагальності, де приймала участь ціла громада, або від неї уповноважена особа (довірена). Принцип безпосередності та формалізму із залученням свідків чим забезпечувався оголос справи. На той час на думку істориків, що публічними обвинувачами виступали: княжі; ябедник; певний

судовий урядовець; мечник; інші, називали таких осіб «істець». Відповідно до словника Мовних покручів «істець» це є слово синонімом «позивач» [2]. Під час правління російських царів, або як ще цей період називають до реформований період, ми також оминемо нашою увагою, зазначимо що особливо система правосуддя почала розвиток, після реформ Петра I.

У подальшому особливої уваги заслуговує судочинство кінця XVI –початку XVII ст. (Запорізька Січ), де зазначалось, що слідство й відправлення правосуддя в Запорізькій Січі були досить оригінальні [3]. Судочинство провадилось на основі звичаєвого права, судді зверталися за порадою до кошового та старшини після чого виносилось рішення. Період Української державності судочинство здійснювалося за Статутом кримінального судочинства, у подальшому створено нові військові суди. Також цей період характеризується проведенням судових реформ (1917,1918, 1919-1920pp.).

Особливий етап становлення правосуддя відбувся у період становлення України як самостійної держави. Розглянемо частково питання реформування починаючи з 2004 року. Особливої уваги заслуговує Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, метою якої було вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів є забезпечення становлення в Україні судівництва як єдиної системи судового устрою та судочинства, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і гарантує право особи на справедливий суд [4]. Був прийнятий Закон «Про судоустрій України», до якого неодноразово вносилися зміни. У подальшому відіграли свою роль Кодекс адміністративного судочинства України та Закону України «Про доступ до судових рішень», яким запроваджено Єдиний реєстр. Повністю погоджуємось із точкою зору, що безумовно, жодне реформування не проходить без труднощів, але необхідність реформування судової системи в Україні продовжує залишатися одним із головних завдань, які на сьогодні стоять перед державою. Ключовими шляхами вирішення цих завдань є законодавче закріплення нових засад судоустрою та статусу суддів, забезпечення доступності правосуддя, запровадження справедливої судової процедури, забезпечення незалежності та неупередженості й професіоналізму суддів, поліпшення фінансування судової влади, підвищення ефективності системи виконання судових рішень тощо [5]. З прийняттям нового Закону «Про судоустрій та статус суддів», який у першочерговому варіанті розглядався як два закони, значно підвищено роль всього судочинства, однак слід зазначити що реформування суддівської системи триває.

Список використаних джерел:

1. Бігун В. С. Філософія правосуддя: ідея та здійснення: монографія. Київ., 2011. 303 с.
2. Тихий О. Словник мовних покручів. Донецьк: Товариство ім. Олекси Тихого, 2009. 130 с
3. Михайлов А. И. Отдельное поручение следователя. Москва. Юридическая литература. 1971. 67 с.
4. Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів. Указ Президента України від 10 травня 2006 року N 361/2006.URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361/2006#Text>
5. Шутович В, Беседіна Н, Ус І. Генезис судової реформи в Україні як складова розбудови правової держави. Вісник Національної академії державного управління.С.236-242

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИНЦИПІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ У СПРАВАХ СТОСОВНО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ СУБ'ЄКТІВ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЩОДО ПРИТЯГНЕННЯ ОСІБ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Домусчі Людмила Василівна

науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права

Сучасні публічно-правові процеси в нашій державі потребують детального врегулювання на законодавчому рівні, крім того встановлення чітких позицій щодо тих чи інших сфер є основою для подальшого формування громадянського суспільства на демократичних засадах. Тому, реалізація громадянами права на оскарження рішень суб'єктів владних повноважень щодо притягнення осіб до адміністративної відповідальності для їх особистих інтересів має велике значення, зокрема основоположні принципи в цій сфері закріплені в Конституції України та чинному національному законодавстві.

Принципи в адміністративному процесі є основоположними, фундаментальними чинниками на які опирається будь яка система утворюючи певну галузь, тому формування та вибір принципів є дуже важливим аспектом усіх сфер життєдіяльності. Кожен громадянин, стикався з порушенням власних прав свобод та законних інтересів не тільки з боку інших осіб а й з боку державних органів а й їх посадових осіб, тому держава забезпечує сама себе від посягань на ці сфери.

Відповідно до тлумачного словника української мови принцип - це основне вихідне положення якої-небудь наукової системи, теорії, ідеологічного напрямку і т. ін. Основний закон якої-небудь точної науки. Особливість, покладена в основу створення або здійснення чого-небудь, спосіб створення або здійснення чогось. Правило, покладене в основу діяльності якої-небудь організації, товариства і т. ін.

Кожна особа має право звернутися до адміністративного суду, якщо вважає, що рішенням, дією або бездіяльністю суб'єкта владних повноважень порушені її права, свободи або інтереси (частина перша статті 5 Кодексу адміністративного судочинства України).

Тобто, в незалежності від того чи то фізична чи то, юридична особа в Україні, може звернутися за захистом чи відновленням своїх законних прав, свобод та інтересів у відповідності до чинного законодавства та оскаржити рішення дії або бездіяльність суб'єктів владних повноважень.

До загальних належать загально-встановлені принципи права такі, як: верховенство права, законності, рівності усіх учасників перед судом, справедливості, свободи, гуманізму і т.ін.

Відповідно, до спеціальних принципів у цій сфері на нашу думку, слід віднести: змагальність сторін, рівність усіх перед судом та законом; обов'язковість прийняття судового рішення; право на апеляційний перегляд справи; розумність строків розгляду справи; відшкодування судових витрат винною стороною; обов'язковості притягнення винних до адміністративної відповідальності; оскарження виключно незаконних рішень суб'єктів владних повноважень;

Отже, принципи адміністративного процесу у справах стосовно оскарження рішень суб'єктів владних повноважень щодо притягнення осіб до адміністративної відповідальності в Україні – це закладені на законодавчому рівні основні положення, опираючись на які судові органи влади здійснюють правосуддя у сфері оскарження незаконних рішень органів публічної влади, які порушують права, свободи та законні інтереси громадян нашої держави та у випадку, якщо вина буде доведена у встановленому законом порядку суд буде змушений притягнути винних посадових осіб до адміністративної відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Лученко Д. Про правову природу оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів владних повноважень. 2021 URL: file:///Users/igor_globenko/Downloads/vapny_2011_4_17.pdf
2. Лученко Д. Про правову природу оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів владних повноважень. 2021 URL: file:///Users/igor_globenko/Downloads/vapny_2011_4_17.pdf
3. Оскарження рішень, дій та бездіяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Wikipedia. 2021. URL: <https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php>
4. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. 2021. Урядовий кур'єр від 31.12.2015 № 246 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1127-2015-%D0%BF#Text>
5. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 31-32, ст.263. Урядовий кур'єр від 08.10.2003 № 188 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

ФАКТИЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Крупницький Олександр Станіславович,
здобувач Науково-дослідного інституту публічного права

На вершині ієрархічної піраміди суспільних норм перебувають норми права. Вони врегульовують найважливіші суспільні відносини, і тим самим формують науковий інститут правових відносин. Коли такі суспільні відносини регулюються нормами адміністративного права, то вони в юридичній літературі з адміністративного права отримують назву адміністративно-правових відносин. Економіка є основою забезпечення переважної більшості прав та інтересів громадян. Одночасно суб'єкти права господарської діяльності є бажаним об'єктом, на який постійно намагаються посягати різноманітні суб'єкти. Це здійснюється під різними гаслами: забезпечення соціальної справедливості, зрівнювання всіх у майновому стані, потреба підняття податків із метою забезпечення соціальних верств населення, а то й просто банальний грабіж кримінальними елементами та політичними силами з низькою правовою культурою, які тимчасово прийшли до влади. Тим самим економіка потребує правового захисту, вагоме місце в якому належить інституту адміністративно-правових відносин, що здійснюються на основі реалізації норм адміністративного права різноманітними спеціальними й загальними суб'єктами публічного адміністрування.

У теорії права є загальновизнаним, що «правовідносини» – це суспільні відносини, урегульовані правом. Вони є наслідком дії права. Але правові відносини з'являються не лише тому, що діють правові норми, а тому, що певні суспільні відносини об'єктивно потребують правової регламентації, не можуть нормально розвиватися без неї.

Згідно з Господарським кодексом України господарською діяльністю та господарськими відносинами є діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність. Господарські правові відносини мають як фактичну, так і юридичну складову. Фактична складова правових відносин полягає в тому, що це фактичні економічні, політичні, культурні, управлінські, сімейні й інші відносини, які отримали через опосередкування правовими нормами свою юридичну форму. Вони зберегли фактичний зміст, але завдяки правовим нормам набули нових якостей.

Отже, фактичним змістом адміністративно-правових відносин охорони економіки правової демократичної держави є економіка в широкому її розумінні, а також адміністративна діяльність суб'єктів публічної адміністрації з метою недопущення порушення та відновлення порушеного права суб'єктів господарювання й забезпечення публічного інтересу держави.

Юридична складова адміністративно-правових відносин охорони економіки ґрунтується на сукупності взаємопов'язаних елементів – суб'єктів господарювання та суб'єктів владних повноважень; об'єктів правовідносин, економіки в широкому розумінні, на яку спрямовано інтереси суб'єктів публічної адміністрації, з приводу забезпечення й відновлення прав та інтересів суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел:

1. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
2. Галунько В. Адміністративно-правова охорона та захист права власності. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2007. № 38. С. 192-198.
3. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18. № 19-20. № 21-22. Ст. 144.
4. Єщук О. Адміністративно-правова охорона в інформаційному суспільстві. Інформація і право. 2014. № 2(11). <http://ippi.org.ua/sites/default/files/14eomois.pdf>
5. Теорія держави і права : навчальний посібник / Пихтін М.П., Галунько В.В., Новіков М.М., Новікова М.М., Онишук О.О.; за заг. ред. В.В. Галунька. Херсон : ХЮІ ХНУВС, 2010. 250 с.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС МІНІСТЕРСТВА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Шпак Юрій Станіславович,

магістр права, юрисконсульт 1 категорії сектору правового забезпечення КП «Київський інститут земельних відносин»

Адміністративно-правове забезпечення охорони земель сільськогосподарського призначення здійснюється державними органами провідним з яких є Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства (Мінекономіки).

Виходячи з засад, вузького та широкого розуміння адміністративно правового статусу розкриємо адміністративно правовий статус Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства. У вузькому розумінні адміністративно-правовий статус забезпечення охорони земель сільськогосподарського призначення в Україні це сукупність обов'язків та прав (компетенцій) суб'єктів владних повноважень, які встановлені на основі норм адміністративного права. У широкому розумінні адміністративно-правовий статус суб'єктів публічної адміністрації, які здійснюють охорону земель сільськогосподарського призначення в Україні – це система юридичних елементів серцевиною яких є встановлені на основі норм адміністративного права адміністративні обов'язки та права публічних органів та їх посадових осіб, які існують у суспільстві об'єктивно, одним із завдань яких є недопущення присікання посягань та відновлення порушеного права земельної власності, дотримання екологічних норм та правил землекористування, а також загального публічного інтересу держави та суспільства.

Земельний Кодекс України розкриває адміністративно-правовий статус суб'єктів публічної адміністрації обігу земель через «повноваження». До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин відноситься: здійснення нормативно-правового забезпечення у сфері земельних відносин; забезпечення проведення земельної реформи; розробка та забезпечення реалізації загальнодержавних, регіональних програм використання та охорони земель; забезпечення ведення та адміністрування Державного земельного кадастру, охорони земель; розроблення економічного механізму регулювання земельних відносин; участь у розробленні заходів щодо розвитку ринку земель; міжнародне співробітництво в галузі земельних відносин. Крім того Мінекономіки здійснює повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, а саме: внесення пропозицій щодо розпорядження землями державної та комунальної власності, встановлення меж області, району, міста, району в місті, села і селища, регулювання земельних відносин; участь у розробленні та виконанні державних, галузевих, регіональних та місцевих програм з питань регулювання земельних відносин, раціонального використання земель, їх відтворення та охорони, встановлення меж області, району, міста, району в місті, села і селища, у проведенні моніторингу земель, територіальному плануванні; організація проведення робіт, пов'язаних із реалізацією земельної реформи; проведення відповідно до законодавства моніторингу земель та охорони земель; ведення та адміністрування Державного земельного кадастру; участь у державному регулюванні планування територій; організація та здійснення державного контролю за використанням та охороною земель у порядку; здійснення заходів щодо вдосконалення порядку ведення обліку і підготовки звітності з регулювання земельних відносин, використання та охорони земель, формування екомережі; розпорядження землями державної власності в межах, визначених Земельним Кодексом; участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері національної інфраструктури геопросторових даних; вирішення інших питань, визначених законами України.

Згідно з Положенням Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Мінекономіки є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів. Воно забезпечує розроблення, затвердження, перевірку, перегляд, внесення змін, скасування стандартів у сфері землеустрою та охорони земель; розроблення рекомендацій та заходів щодо забезпечення родючості ґрунтів і застосування агрохімікатів, а також механізмів економічного стимулювання здійснення заходів щодо використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів. Здійснює моніторинг ґрунтів та агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення. Веде інформаційний банк даних про стан ґрунтів земель сільськогосподарського призначення. Організовує розроблення загальнодержавних і регіональних програм відтворення родючості ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення, виступає у межах повноважень, передбачених законом, замовником виконання робіт з районування (зонування) земель сільськогосподарського призначення. Затверджує Положення про організацію взаємного обміну інформацією про стан земельних відносин між суб'єктами інформаційної взаємодії (моніторинг земельних відносин), здійснює організацію та забезпечує проведення моніторингу земельних відносин.

Отже, адміністративно-правовий статус Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства у сфері забезпечення охорони земель сільськогосподарського призначення в Україні (як центрального органу виконавчої влади, що здійснює формування та реалізацію державної політики земельних відносин, державного нагляду (контролю) в частині дотримання земельного законодавства, охорони земель усіх категорій і форм

власності) – це система юридичних елементів серцевиною яких є встановлені на основі норм адміністративного права адміністративні обов'язки та права Мінекономіки та їх посадових осіб, одним із завдань яких є недопущення присікання посягань та відновлення порушеного права земельної власності, дотримання екологічних норм та правил землекористування, а також загального публічного інтересу держави та суспільства. Це здійснюється шляхом: забезпечення обігу стандартів у сфері охорони земель; розроблення рекомендацій та заходів щодо охорони земель і підвищення родючості ґрунтів; здійснення моніторингу ґрунтів їх паспортизації; ведення інформаційного банку даних про стан ґрунтів; організації розроблення програм відтворення родючості ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення.

Список використаних джерел:

1. Адміністративно-правове регулювання охорони навколишнього середовища: монографія / Артеменко О., Канарик Ю., Улютіна О., Яра О. Київ: Компринт, 2017. 420 с.
2. Галуцько В., Курило В., Короед С. та ін. Адміністративне право України: Т.1 Загальне адміністративне право /за ред. В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С. 2015. 272 с.
3. Додіна Є. Адміністративно-правовий статус громадських організацій в Україні : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2002. 21 с.
4. Земельний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. ст.27.
5. Золотарьова М. Адміністративно-правовий статус державних податкових інспекцій в Україні : автореф. дис... канд. юрид. наук.: 12.00.07. Дніпро, 2009. 20 с.
6. Лебідь Н. Адміністративно-правовий статус державних інспекцій в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2004. 20 с.
7. Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2019 р. № 838). Верховна Рада України. 2020. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/838-2019-%D0%BF#TextВерховна>
8. Про охорону земель. Закон України від 19 червня 2003 р. № 962-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 39. ст.349.
9. Стець О. Адміністративно-правовий статус Головного управління державної служби України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2011. 19 с.
10. Теорія держави і права: підручник / О. Петришина. Харків: Право 2015. 368 с.

ПОНЯТТЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ БОРОТЬБИ З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ

Марчук Володимир Васильович,

заступник директора Чернівецького юридичного інституту НУ «Одеська юридична академія»

Публічне адміністрування здійснюється уповноваженим на те законом суб'єктом публічного адміністрування, який відповідає за забезпечення прав і свобод громадян, функціонування держави та суспільного життя. Одним із ключових завдань публічного адміністрування є боротьба з організованою злочинністю, яка є загрозою для суспільного благополуччя. Боротьба з організованою злочинністю розглядається в суспільстві як складний і системний процес, що вимагає інтеграції різноманітних засад, засобів та юридичних процедур, які використовуються на різних етапах боротьби з організованою злочинністю.

Публічне адміністрування боротьби з організованою злочинністю в Україні має власну нормативно-правову базу, зовнішнім виразом якої є Конституція України, загальні та

спеціальні джерела адміністративного права, головним серед яких є спеціальний Закон «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» ((1)).

Філософія права доводить, що метою публічного адміністрування боротьби з організованою злочинністю є об'єктивна необхідність захистити суспільство та його цінності від загроз організованої злочинності. Можна також узагальнити, що філософія права об'єктивує: публічне адміністрування боротьби з організованою злочинністю базується на цінностях прав і свобод людини та громадянина, захисту права власності та економіки; зазначені цінності не мають залишатися на рівні декларації, вони мусять бути імplementовані в законодавство, практику правозастосування, правоохоронну діяльність і незалежну, справедливую систему судочинства; боротьба з організованою злочинністю є складним юридичним процесом, що вимагає застосування науково вивіrenих правових засад, інструментів публічного адміністрування, адміністративних процедур та адміністративної відповідальності; боротьба суб'єктів публічної адміністрації з організованою злочинністю має відбуватися в рамках засади законності, яка є складовою принципу верховенства права, згідно з якою адміністративні органи мають здійснювати свої повноваження виключно в межах наданих законом повноважень, щоб запобігти порушенню прав людини та громадянина суб'єктами владних повноважень, які ведуть боротьбу з організованою злочинністю; така боротьба включає в себе не тільки репресивні правові засоби, такі як арешти та засудження членів організованих злочинних груп, але й превентивні інструменти публічного адміністрування щодо утвердження в суспільстві правослухняного стилю життя, щоб громадяни розуміли, що знання й репутація є кращими чинниками для успіху, ніж порушення норм права, тим більше скоєння злочинів; повага до культурної різноманітності та необхідність урахування соціальних контекстів суттєво впливають на специфіку боротьби з організованою злочинністю, що утворюється з представників національних меншин. Філософія права наставляє суспільство на те, що боротьба з організованою злочинністю має бути спрямована на захист суспільства та його цінностей, а не на підтримання статус-кво або захисту відомчого, а тим більше приватного інтересу ((2)).

Публічне адміністрування боротьби з організованою злочинністю здійснюється загальними і спеціальними суб'єктами публічної адміністрації. Серед спеціальних в умовах мирного часу провідними є органи, підрозділи та посадові особи Національної поліції, НАБУ, ДБР та прокуратури. В умовах воєнного стану – це СБУ, Головне управління розвідки Міністерства оборони України.

Загалом публічне адміністрування боротьби з організованою злочинністю в Україні характеризується такими особливостями:

- урегульовує об'єктивно виниклі суспільні відносини, адже люди схильні до об'єднання своїх зусиль, спрямовуючи їх на певну мету, що дає можливість у разі підвищити ефективність своїх дій (на жаль, ця риса притаманна й особам, які здійснюють суспільно небезпечні діяння);

- здійснюється системою загальних, спеціальних та правоохоронних суб'єктів публічної адміністрації та громадянським суспільством, які відповідно до законодавчо прописаної компетенції здійснюють таку діяльність;

- здійснюється на основі норм адміністративного права, зовнішнім виразом якого є джерела адміністративного права, які врегульовують правові та організаційні відносини стосовно боротьби з організованою злочинністю, зосереджені у спеціальному Законі України від 30 червня 1993 р. № 3341-XII, інших законах України та підзаконних нормативно-правових актах;

- основними видами публічного адміністрування у здійсненні боротьби з організованою злочинністю є здійснення публічною адміністрацією розпорядчої та виконавчої діяльності ((3)).

Отже, публічне адміністрування боротьби з організованою злочинністю в Україні – це адміністративна діяльність загальних, спеціальних і правоохоронних суб'єктів публічної адміністрації, яка є зовнішнім виразом реалізації функцій виконавчої влади, що здійснюється

з метою мінімізації до безпечного для суспільства та держави стану організованої злочинності в процесі правотворчої та правозастосовної діяльності, що здійснюється на основі норм адміністративного права як попереджувальна діяльність адміністративних органів, забезпечувальна діяльність щодо правоохоронних органів, які здійснюють свою правову діяльність на основі норм кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності.

Список використаних джерел:

1. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю. Закон України 30 червня 1993 р. № 3341-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 35. ст.358. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
2. Боротьба з організованою злочинністю та корупцією: актуальні проблеми та шляхи вирішення. *Київський інститут культури*. 2010. <https://osvita.ua/vnz/reports/law/10607/>
3. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О. та ін. Адміністративне право України. Повний курс. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.

МЕТОДИ ЗАОХОЧЕННЯ ТА ПЕРЕКОНАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ

Балан Богдана Миколаївна,
вчитель української мови та літературі ліцею № 13 м. Івано-Франківськ

Спрямовуючи свої прагнення до західного світу, українська нація приречена опанувати англійську мову як мову міжнародного спілкування. Ця проблема вимагає комплексного вирішення. Зокрема тут неможливо обійтися без засобів публічного адміністрування. До таких способів впливу на психіку та поведінку людей належать методи заохочення й переконання.

Сутність заохочення полягає в тому, що воно стимулює учасників адміністративно-правових відносин на належну поведінку. Заохочення призначено для стимулювання активної діяльності суб'єктів адміністративного права, формування правомірної поведінки, зміцнення засад справедливості й дисципліни в адміністративно-правовому регулюванні. Підставами для заохочення є зазначені в нормах права дії, поведінка, які стимулюються з метою досягнення конкретних успіхів в економічній, соціально-культурній, оборонній та інших сферах життєдіяльності [1]. Наприклад, 2014 року у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності відбулося нагородження переможців X Конкурсу перекладачів серед старшокласників «Львів європейський». У конкурсі взяли участь 245 учнів, серед яких 174 були допущені до його фінальної частини, а саме: учні 47 шкіл Волинської, Львівської та Тернопільської областей [2].

Тобто заохочення в такому разі – це метод адміністративного права, який полягає в публічному визнанні досягнень здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників, науковців та інших осіб, які показують високий рівень знань з англійської мови та організують її ефективне вивчення.

За допомогою заходів переконання стимулюється належна поведінка учасників адміністративно-правових відносин. Переконання виявляється у використанні різних роз'яснювальних, виховних, організаційних заходів для формування волі суб'єктів адміністративного права або її корекції. Тим самим особи добровільно дотримуються правових норм. Переконання – це процес послідовно здійснюваних дій, який включає такі елементи: оволодіння увагою, вплив на свідомість управління емоціями формування

інтересу. До первинних засобів переконання належать навчання, агітація, роз'яснення, обмін досвідом [3].

Прикладом переконання українців щодо використання та вивчення англійської мови є стаття Т. Кузько, наукового співробітника Центру трансатлантичних відносин Школи фундаментальних міжнародних досліджень при Університеті Джонса Гопкінса. Він переконує українську націю в тому, що англійську зазвичай називають «світовою мовою», яку найчастіше вивчають як другу мову в усіх куточках світу. Вона, за міжнародними договорами, є офіційною мовою для комунікації в повітряній та морській сферах. Англійська є офіційною мовою Організації Об'єднаних Націй та багатьох інших міжнародних організацій, включаючи Міжнародний Олімпійський Комітет. На сьогодні англійська мова домінує у Великій Британії, Канаді, Австралії, Новій Зеландії, на Карибах та у США. У деяких країнах англійська є офіційною мовою – у постколоніальних країнах Африки, Індії, Пакистані, Бангладеш, на Мальті, Філіппінах, Папуа Новій Гвінеї, Сінгапурі, Бахреїні, Брунеї, Об'єднаних Арабських Еміратах, Малайзії, Шрі-Ланці. Вона також є однією з 11 офіційних мов у Південноафриканській республіці та має напівофіційний статус в Ізраїлі. У країнах Євросоюзу англійську мову найчастіше вивчають як іноземну (близько 89% школярів). Індекс наукового цитування (Science Citation Index) показує, що 95% його статей написані англійською, хоча тільки половина з них належить авторам з англомовних країн [4].

Отже, переконання – це метод адміністративного права, який полягає в доведенні до широкого загалу громадян України суб'єктами публічної адміністрації та суб'єктами громадянського суспільства доцільності, правильності, необхідності свідомо вивчати та використовувати англійську мову в Україні.

Список використаних джерел:

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Видання друге. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 520 с
2. В університеті привітали переможців X Конкурсу перекладачів серед старшокласників. Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. 2014. <https://ldubgd.edu.ua/>
3. Галунько В., Курило В., Короед С. та ін. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с
4. Кузьо Т. Давай англійську – не російську – як другу державну мову в Україні! Українська правда. 2015. <https://blogs.pravda.com.ua/authors/kuzyo/4ac49507980b3/>
5. Про забезпечення функціонування української мови як державної. Закон України 25 квітня 2019 р. № 2704-VIII. Відомості Верховної Ради. 2019. № 21. ст.81.
6. Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні. Затверджено Указом Президента України. Верховна Рада України. 2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/641/2015#Text>

ЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ОБОВ'ЯЗКОВОСТІ ВИКОНАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТУ ТА ІМПОРТУ ТОВАРІВ ВІЙСЬКОВОГО ТА ПОДВІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Долуда Ігор Іванович,

Директор Юридичного департаменту Державна компанія «Укрспецекспорт»

Вагомою проблемою національної безпеки України є правове регулювання експорту та імпорту товарів військового й подвійного призначення в Україні. Прорахунки в цій сфері можуть призвести до загрози національній безпеці та несприятливих явищ щодо

виробництва української зброї й товарів військового призначення. Публічне адміністрування в цій сфері має характеризуватися виваженістю та продуманістю.

В романо-германській правовій сім'ї, до якої належить правова система України, правове регулювання здійснюється на основі певних основоположних засад, які в юридичній літературі отримали назву «принципи права».

Принципи права – це такі засадничі ідеї, які визначають зміст і спрямованість правових норм і характеризуються системністю, взаємоузгодженістю, загальнообов'язковістю, універсальністю, стабільністю, предметною визначеністю, загальнозначущістю й регулятивністю [1]. На думку А. Колодій, утворюючи головний зміст права, юридичні принципи перебирають на себе всі його властивості й функції. Це означає, що вони – нормативно-регулятивні, усезагальні, обов'язкові, об'єктивно зумовлені, історичні й ідейно-політичні категорії, їх соціальною функцією є регулювання й охорона суспільних відносин, вони є самостійною юридичною категорією, тобто мають розрізнявальні ознаки з-поміж інших [2].

Принцип верховенства права є фундаментальним загальноправовим принципом, що має всезагальний характер. Він конституційно закріплений у ст. 8 Конституції України [3]. Його дія поширюється на всі органи державної влади, органи місцевого самоврядування та їх посадових осіб у сферах нормотворчої, правоохоронної та правозастосовної діяльності, зокрема на діяльність посадових осіб, які здійснюють правове регулювання експорту та імпорту товарів військового та подвійного призначення в Україні.

Крім того, згідно із Законом України від 20 лютого 2003 р. № 549-IV «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання» до спеціальноюридичного принципу державної політики в галузі державного експортного контролю державної політики в галузі державного експортного контролю належить обов'язковість виконання міжнародних зобов'язань України щодо нерозповсюдження зброї масового знищення, засобів її доставки та встановлення державного контролю за здійсненням міжнародних передач товарів військового й подвійного використання, а також забезпечення здійснення заходів щодо недопущення використання зазначених товарів у терористичних та інших протиправних цілях [4].

Згідно зі ст. 9 Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. У міжнародному праві домінує думка про пріоритет міжнародного права над внутрішнім законодавством. Основоположні документи з прав людини, якими керуються всі демократичні держави, мають своїм джерелом міжнародне право [5].

Виходячи з вищевикладеного вважаємо, що засада обов'язковості виконання міжнародних зобов'язань у сфері правового регулювання експорту та імпорту товарів військового й подвійного призначення є не просто принципом права. Це аксіома правового регулювання експорту та імпорту таких товарів в Україні.

Список використаних джерел:

1. Старчук О. Щодо поняття принципів права. Часопис Київського університету права. 2012. URL: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2012_2/40.pdf
2. Колодій А. Принципи права: генеза, поняття, класифікація та реалізація. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. 2020. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/63807/08-Kolodiy.pdf?sequence=1>
3. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
4. Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання. Закон України від 20 лютого 2003 р. № 549-IV. Верховна Рада України. 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-15#Text>

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ СЛІДЧИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Полковніков Василь Григорович

слідчий слідчого відділу Бориспільського відділу поліції Головного управління Національної поліції в Київській області

Згідно з Кримінально-процесуальним кодексом України слідчий – це службова особа слідчого органу, визначеного законом, яка уповноважена в межах встановленої компетенції здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень. До таких слідчих органів належать підрозділи Національної поліції, СБУ, ДБР, Бюро економічної безпеки України, Головного підрозділу детективів, підрозділу детективів, відділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України [1].

Діяльність органів досудового розслідування, що здійснюється слідчими підрозділами Національної поліції України, відіграє особливу роль у забезпеченні прав і свобод громадян, оскільки від ефективності цієї діяльності залежить реальний стан захищеності цих прав/свобод від злочинних та інших протиправних посягань [2].

Статус слідчого, з наукового погляду, – це сукупність суспільно-політичних відносин, обстановка суспільного життя, в яких він працює (існує); важлива роль слідчого у суспільстві, у професійному, правоохоронному та судовому середовищі, а в деяких випадках – і в сім'ї [3]. Слідчі підрозділи Національної поліції України є структурними підрозділами апарату центрального органу управління поліції, її територіальних органів – головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві, територіальних (відокремлених) підрозділів головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві, які згідно з кримінальним процесуальним законодавством є органами досудового розслідування, які забезпечують досудове розслідування кримінальних правопорушень, що віднесені до підслідності слідчих органів Національної поліції. Чинним процесуальним законодавством слідчий наділяється процесуальними обов'язками та правами.

Згідно з чинним законодавством слідчими органів досудового розслідування Національної поліції України можна вважати: заступника голови Національної поліції України – начальника головного слідчого управління та його заступників; заступників начальників головного управління Національної поліції в областях, місті Києві, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі та їх заступників, начальників слідчих управлінь, начальників відділів (відділень) у складі слідчих управлінь, їх заступників, старших слідчих в особливо важливих справах, старших слідчих і слідчих.

Слідчий – це службова особа органу Національної поліції України, уповноважена в межах компетенції, передбаченої Конституцією [4] та Кримінально-процесуальним кодексом України, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень. Він під час досудового розслідування самостійно ухвалює процесуальні рішення, крім випадків, коли законом передбачено винесення рішення слідчого судді, суду або згода прокурора чи погодження керівника слідчого підрозділу, або якщо рішення про його проведення ухвалює виключно прокурор, і є відповідальним за законне та своєчасне виконання цих рішень.

При виконанні своїх службових обов'язків слідчий, зокрема, зобов'язаний: під час досудового розслідування дотримуватися вимог Конституції [4], Кримінально-процесуального кодексу та інших законів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; забезпечувати повне, усебічне та

неупереджене розслідування кримінальних правопорушень у межах установлених строків; виконувати доручення та вказівки прокурора, які надаються в письмовій формі; забезпечувати реалізацію в повному обсязі прав і законних інтересів усіх учасників кримінального провадження; не розголошувати відомості, що становлять державну чи іншу таємницю, що охороняється законом, інформацію про приватне (особисте й сімейне) життя особи та інші відомості, здобуті при розслідуванні кримінальних правопорушень; у разі наявності визначених підстав заявляти самовідвід від участі в кримінальному провадженні. Утручання в процесуальну діяльність слідчих осіб, що не мають на те законних повноважень, не дозволяється [5].

До органів досудового розслідування Національної поліції України слідчий відбирається, як правило, за конкурсом. До кандидатів висуваються такі основні вимоги: висока мотивація та орієнтація на якісні зміни в державі; аналітичні здібності, здатність систематизувати, узагальнювати інформацію, компетентність, комунікабельність; неупередженість і порядність; самостійність, організованість, відповідальність; наполегливість, рішучість, стриманість, здатність швидко ухвалювати рішення в умовах обмеженого часу; стійкість до стресу, емоційних і фізичних навантажень; уміння аргументовано висловлювати свою думку; прагнення до розвитку та самовдосконалення; досвід роботи з персональним комп'ютером. При цьому до кандидатів існують такі формальні вимоги: громадянство України; вік від 18 років; вища освіта освітнього ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра в галузі знань «Право» [6].

Отже, особливість правового статусу слідчого органу досудового розслідування Національної поліції України є те, що прийом його на службу, допуск до проведення досудового розслідування, переведення та звільнення здійснюється відповідним старшим начальником. Основною функцією слідчого органу Національної поліції України є здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень, які віднесені до його підслідності. Він наділяється певною процесуальною незалежністю та має бути захищений від будь-якого незаконного впливу на нього.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний Кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10. № 11-12. № 13. Ст. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
2. Горелов М. Організаційно-правові основи діяльності слідчих підрозділів ОВС України: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Нац. аграр. ун-т. Київ, 2008. 19 с.
3. Гуртієва Л. Етичні основи діяльності слідчого: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2008. 20 с.
4. Конституція України. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
5. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України. Затверджено Наказом міністерства внутрішніх справ України від 6 липня 2017р. № 570. Верховна Рада України. 2018. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>
6. Конкурс на посаду слідчого. ГУНП в Полтавській області. 2017. https://nabir.np.gov.ua/index.php?r=recruitment/process_recruitment&id=6317.
7. Зайцев О. Організаційний та процесуальний статус слідчого. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 4. <https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2019/11/4-18-ua/33.pdf>

КОНСТИТУЦІЙНІ ПРИНЦИПИ ЗАСАД АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ

Бойко В'ячеслав Петрович

кандидат юридичних наук,

докторант Науково-дослідного інституту публічного права

Виходячи з палітри доктринальних поглядів на юридичну природу принципів судової гілки влади слід узагальнити, що принципи, як засади адміністративно-правового забезпечення правосуддя, за ієрархічним статусом та критерієм спеціалізації слід поділити, три групи: загальні принципи права, засади яких притаманні судової гілці влади; функціональні принципи здійснення судочинства; принципи публічного адміністрування спеціальної судової публічної адміністрації [1;2;3].

Найбільш загальні засади правосуддя визначені в Конституції України: «суддя, здійснюючи правосуддя, є незалежним та керується верховенством права. Основними засадами судочинства є: рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом; забезпечення доведеності вини; змагальність сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості; підтримання публічного обвинувачення в суді прокурором; забезпечення обвинуваченому права на захист; гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами; розумні строки розгляду справи судом; забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках - на касаційне оскарження судового рішення; обов'язковість судового рішення» [4].

З наведених конституційних засад правосуддя, слід зробити два основних узагальнення. По-перше, що головним суб'єктом адміністративно-правового забезпечення у судій гілці влади є суддя. По-друге, що принцип верховенства права є фундаментальним у правосудді.

Не дивлячись на те що принцип перевести права є фундаментальним в системі українського права, проте він не має свого прямого законодавчого закріплення. Що є правильним, адже за своєю сутністю принцип верховенство права стоїть вище діючих позитивістських норм права закріплених в діючому законодавстві. Саме цьому і полягає його цінність. Адже закон може бути неправовим. І саме місією правосуддя в особі судді є виправлення несправедливе норм діючого законодавства процесі здійснення судочинства.

Разом з тим, Конституційний суд України приділив вагому увагу офіційному трактуванню зазначених вище положень Конституції України. У своїх рішеннях він довів що, верховенство права – це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо. Одним з проявів верховенства права є те, що право не обмежується лише законодавством як однією з його форм, а включає й інші соціальні регулятори, зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства. Всі ці елементи права об'єднуються якістю, що відповідає ідеології справедливості, ідеї права. Таке розуміння права не дає підстав для його ототожнення із законом, який іноді може бути й несправедливим, у тому числі обмежувати свободу та рівність особи. Справедливість – одна з основних засад права, є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, одним із загальнолюдських вимірів права. Справедливість розглядають як властивість права, виражену, зокрема, в рівному юридичному масштабі поведінки й у пропорційності юридичної відповідальності вчиненому правопорушенню. Із конституційних принципів рівності і справедливості випливає вимога визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування в правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі. Принцип правової визначеності, визначає, що обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише

за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями. Тобто обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки. Елементами верховенства права є принципи рівності і справедливості, правової визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі [5].

Отже, такі виваженні з погляду методології тлумачення норм права та мудрі положення рішень Конституційного суду України проєктуючи на аналізовану нами проблематику дають можливість зробити висновок, що фундаментальним принципом засад адміністративно- правового забезпечення правосуддя в Україні є принцип верховенства права, головною складовою якого є принцип справедливості, а провідними засади правової визначеності, ясності та недвозначності правової норми.

Список використаних джерел:

1. Загальна теорія права: підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с.
2. Москвич Л., Назаров І., Овсянікова О. та ін. Організація судових та правохоронних органів. Частина 1. Основи судоустрою України. Харків. Право. 2018. 244 с.
3. Назаров І. Принципи побудови судової системи : монографія. Харків. 2009. URL: <http://pyuv.onua.edu.ua/index.php/pyuv/article/view/640>
4. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. № 30. ст.141.
5. Верховенство права. Конституційний суд України. 2019. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/34-verhovenstvo-prava>

Збірник матеріалів

Засідання круглого столу:

Адміністративне право України сучасний стан та перспективи розвитку

м. Київ, 30 травня 2019 р.

Комп'ютерна верстка: Демченко В. М.